

חג השבועות

משיחת יו"ד שבת תשמ"ג

רשימה פרטית – בלתי מוגה

אנחנו רואים כאן דבר חידוש: ישנו הבדל עיקרי בנוגע לאופן השימוש בשכל שהקב"ה העניק לאדם. הסדר במצרים היה, שלימוד החכמות היה מוגבל לחכמים - לחרטומים [מכשפים] ולאיצטגניני פרעה [אסטרולוגים], וכיוצא בזה. זה היה "כספר החתום" עבור אנשים פשוטים. כל החכמות הוחבאו מפניהם; לא לימדו אותם את זה בכלל. וכשהיו צריכים לומר להם משהו, אמרו זאת באופן של פקודה: "כך אתה חייב לעשות, מבלי להבין, וגם בעתיד אתה לא תבין את זה". משום שהתבוננות בעניינים של שכל היא התחום של חרטומי מצרים ואיצטגניני פרעה, וכיוצא בזה - אלה שהיו מנותקים מיתר העם, והתעסקו בלימוד של - להבדיל - התורה שלהם. עבור כל האחרים, זה היה לא יותר מאשר מעשה בלבד.

אבל מיד כשבני ישראל יצאו ממצרים, כשהתקיים הפסוק "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה", והיה העניין של מתן תורה, זה היה בדיוק להיפך: כשהקב"ה נתן את התורה לבני ישראל, הוא הורה למשה רבינו שירד מההר ויעמוד בין בני ישראל. וכל אותם שישים ריבוא מישראל, - כולל נשים וטף, ואלה שהיו צעירים למטה מגיל עשרים שנה - שהרי המספר של שישים ריבוא כולל רק יוצאי צבא בישראל, למעלה מגיל עשרים שנה - כולם שמעו בבת אחת את כל עשרת הדיברות, שכוללות את כל התורה כולה עד סוף כל הדורות.

וכפי שמוסבר במדרש, בתלמוד ירושלמי, ש"וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר", כולל "מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש" עד סוף כל הדורות. וכל זה ניתן בבת אחת לכל יהודי ולכל היהודים, ואפילו לפשוט שבפשוטים!

יותר מזה: אחר כך זה הפך לאחת המצוות העיקריות - העניין של תלמוד תורה. בדיוק ההיפך משיטת מצרים: על כל יהודי מוטל חיוב ללמוד תורה, מ"ראשיכם שבטיכם" ועד "חוטב עציך ושואב מימך". ובלשונו של הרמב"ם: אפילו זקן, ואפילו בעל ייסורים; לא משנה במי מדובר, כפי שנאמר בהלכות תלמוד תורה. ואפילו עם הארץ, לפחות פסוק אחד שחרית ופסוק אחד ערבית הוא חייב לקרוא בכל יום ויום.

והקריאה צריכה להיות באופן כזה - כפי שהגמרא אומרת במסכת מנחות - עליו נאמר "לא ימיש ספר התורה הזה מפיד והגית בו יומם ולילה", שדברי התורה מתפשטים וחודרים בכל היום שלו, הן בשעות המוארות והן בשעות החשוכות של הלילה, עם כל הפירושים והרמזים הכלולים בזה.

חג השבועות

כאמור, מיד כשבני ישראל נהיו לעם, ניתן ציווי לכל אחד ואחד מהם שהוא חייב ללמוד תורה, חייב להתבונן ב"מה גדלו מעשיך ה'", ו"מה רבו מעשיך ה'", וכך הוא יגיע לאהבת ה' וליראתו. זה בדיוק ההיפך ממה שהיה בארץ שבה הם היו במשך כמה וכמה דורות והם היו צריכים, לכאורה, להיות מושפעים מהמנהגים שלה. אבל הם קיבלו מיד את ההוראה שהתנהגותם בפועל צריכה להיות להיפך.

אנחנו צריכים ללמוד תורה עם ילדים, עם זקנים ועם מבוגרים, ללא כל הבדל. מבלי להתחשב בקשיים הכרוכים בזה, "משהתינוק מתחיל לדבר" – מיד כשילד מתחיל ללמוד לדבר, כבר "אביו מלמדו תורה". והאבא אומר לבנו שהוא לומד איתו תורה לפי התפיסה שלו. אבל הוא צריך לדעת מה הוא מלמד אותו - "תורה צוה לנו משה, מורשה קהילת יעקב".

זוהי ההתחלה, והיא כוללת בתוכה - כמו כלל שכולל בתוכו את כל הפרטים – את כל התורה, שנקראת בתורה על שם משה שקיבל אותה – "תורת משה". וזה נהיה ל"מורשה קהילת יעקב", ירושה לכל אדם ששייך ל"קהילת יעקב", ולימוד התורה נהיה מצוה שמוטלת עליו, מצוה תמידית, הן ביום והן בלילה.